

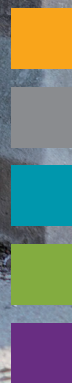
TEMARAPPORT 2016:2

UTBILDNING

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Gymnasieungdomars studieintresse läsåret 2015/2016

Gymnasieungdomars studieintresse läsåret 2015/2016

Report 2016:2

The transition from upper secondary school to higher education 2015/2016

Statistics Sweden
2016

Producent
Producer SCB, enheten för utbildning och arbete
Statistics Sweden, Education and jobs
SE-701 89 Örebro
+46 19 17 60 00

Förfrågningar
Enquiries Anna Andersson, +46 19 17 62 52
anna.andersson@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, *Tema utbildning, rapport 2016:2. Gymnasieungdomars studieintresse läsåret 2015/2016.*

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, *Education Report 2016:2, The transition from upper secondary school to higher education 2015/2016.*

Omslag/Cover: Ateljén, SCB. Foto/Photo: Scandinav bildbyrå

URN:NBN:SE:SCB-2016-A40BR1602_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temarapporter presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken.

Den här temarapporten innehåller ett axplock av resultat från enkätundersökningen "Gymnasieungdomars studieintresse läsåret 2015/16", som genomfördes hösten 2015.

Rapporten belyser bland annat intresset för högskolestudier bland elever i gymnasieskolans avgångsklasser, vilka de populäraste universiteten eller högskolorna respektive ämnesområdena är, samt intresset för utlandsstudier.

Statistiska centralbyrån i mars 2016

Inger Eklund

Michael Schöllin

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

Förord	3
Sex av tio planerar att påbörja högskolestudier inom tre år.....	7
Många med studieplaner på naturvetenskapsprogrammet	9
Studieintresset stort i Sydsverige	9
Det framtida yrket är anledningen till studierna.....	11
Lund och Göteborg fortfarande i topp.....	12
Närhet till bostad viktigare för kvinnor.....	14
Universitetets rykte och utbildningens kvalitet viktigast för elever på naturvetenskaps- och teknikprogrammet.....	15
Kvinnor väljer samhällsvetenskap och män teknik.....	16
Elever på teknikprogrammet säkra på sitt ämnesval	17
Program mer populärt än fristående kurser.....	18
Nästan hälften på naturvetenskapligt program planerar att studera fem år eller mer	19
Hälften intresserade av utlandsstudier	20
9 av 10 på yrkesprogram kan tänka sig att kombinera studier med arbete.....	21
Hälften på yrkesprogram kan tänka sig distansstudier	22
De utan studieplaner vill arbeta istället	23
Med facit i hand.....	25
Om undersökningen	27
Definitioner och förklaringar	27
Statistikens tillförlitlighet	28
Vill du veta mer om undersökningen?	28

Sex av tio planerar att påbörja högskolestudier inom tre år

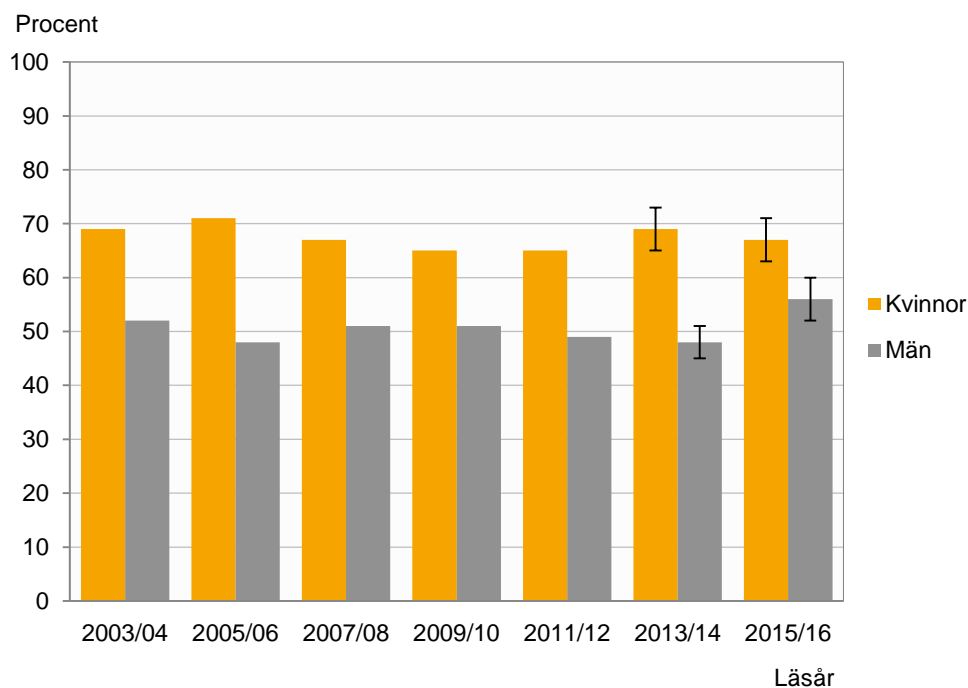
Lsåret 2015/16 har runt 60 procent av eleverna i gymnasieskolans årskurs 3 planer på att börja läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren. Det är en större andel kvinnor än män som planerar att påbörja en högskoleutbildning, ungefär 65 procent av kvinnorna jämfört med omkring 55 procent av männen. Andelen som inte har planer på att läsa vidare inom tre år är istället större bland männen än bland kvinnorna.

För båda könen är det cirka 15 procent som inte vet om de ska påbörja högskolestudier. Enkätundersökningen genomförs vanligtvis under höstterminen och således en tid innan det är dags att söka till universitet eller högskola. Det kan göra att andelen som inte vet blir högre än vad den skulle vara om eleverna istället fått frågan under våren.

I diagrammet nedan går det att se att intresset för att studera vidare har varit ungefär detsamma under de senaste årens undersökningsomgångar. Andelen män med studieplaner ökade dock mellan läsåren 2013/14 och 2015/16. Då andelen kvinnor inte förändrats på motsvarande vis ser därmed skillnaden mellan kvinnor och män ut att ha minskat något.

DIAGRAM 1

Planerar att börja läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåren 2003/04–2015/16 efter kön och läsår.

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. För läsåret 2013/14 och 2015/16 redovisas felmarginaler, vilka avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

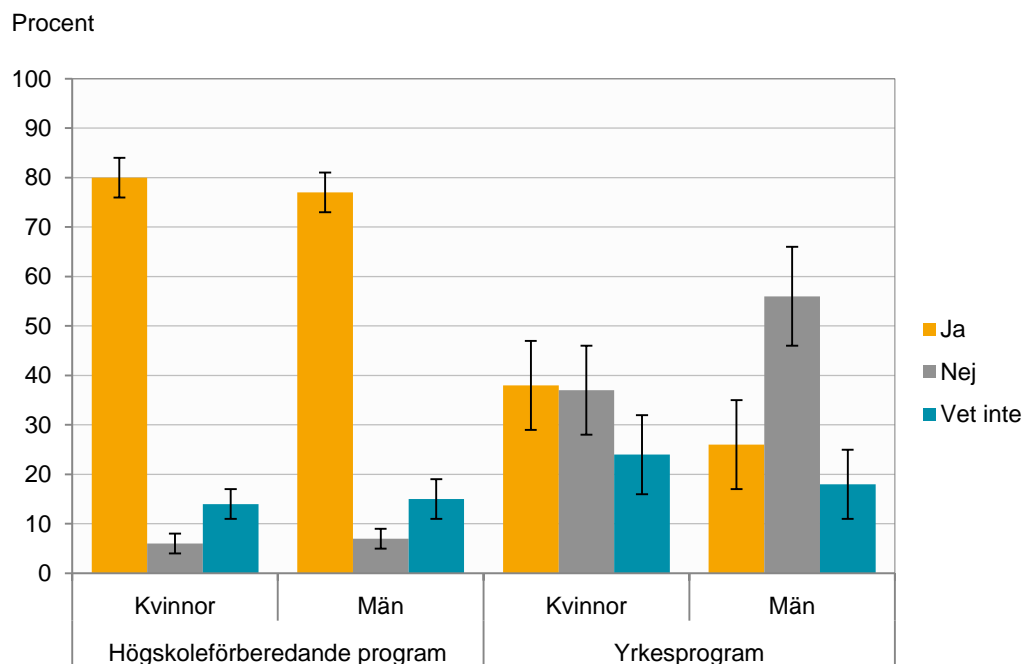
Precis som läsåret 2013/14 finns det 2015/16 en tydlig skillnad mellan elever som läser högskoleförberedande program och de som läser yrkesprogram. Bland eleverna på högskoleförberedande program planerar ungefär 80 procent att gå vidare till högre studier och 5 procent har inte sådana planer. För dem på yrkesprogram har endast runt 30 procent studieplaner och omkring hälften planerar inte att studera vidare.

Det finns skillnader mellan könen avseende hur vanliga de båda typerna av gymnasieprogram är. Läsåret 2015/16 går en större andel kvinnor än män på högskoleförberedande program och en större andel män än kvinnor går på yrkesprogram. Detta gör det intressant att titta på om skillnaderna mellan könen avseende studieplaner består även om hänsyn tas till typ av gymnasieprogram.

I diagrammet nedan går det att se att bland elever på högskoleförberedande program är skillnaderna mellan könen små och inte signifikanta. Bland elever på yrkesprogram går det däremot att se att omkring 35 procent av kvinnorna jämfört med runt 55 procent av männen har inte några planer på att studera vidare.

DIAGRAM 2

Planer på att börja läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter kön och typ av program.

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Bland eleverna på yrkesprogram är det även en större andel av de utrikes födda eleverna än av dem som är födda i Sverige som planerar att läsa vidare. Motsvarande skillnad är inte lika tydlig bland elever på högskoleförberedande program.

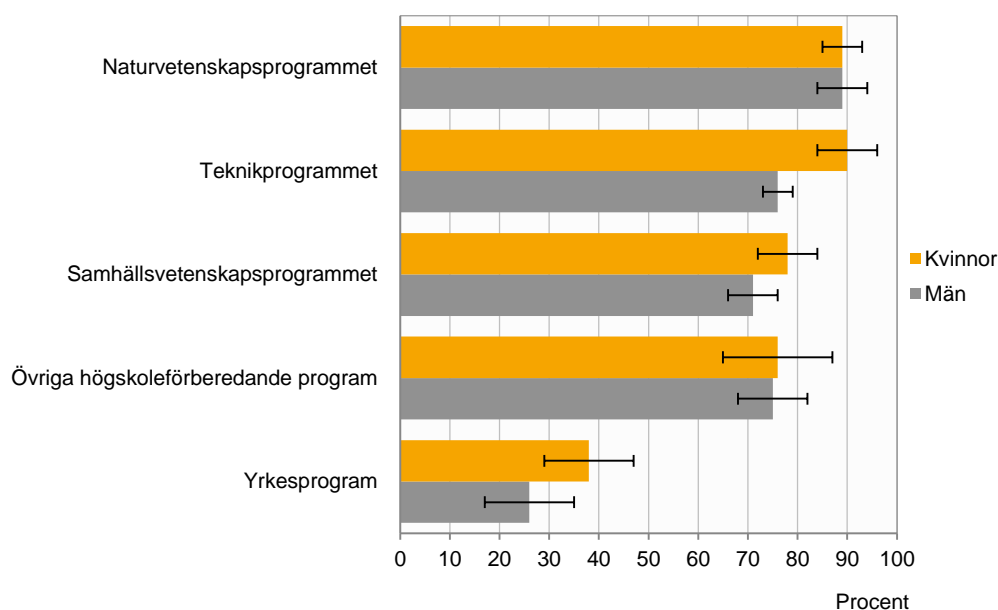
Många med studieplaner på naturvetenskapsprogrammet

Bland eleverna på högskoleförberedande program går det att se skillnader i andelen som planerar att läsa vidare utifrån vilket gymnasieprogram som eleverna läser. Om ingen hänsyn tas till kön finns den största andelen som planerar att läsa vidare bland eleverna på naturvetenskapsprogrammet, där det handlar om ungefär 90 procent. Bland dem finns ingen skillnad mellan kvinnor och män. Det gör det däremot bland dem som läser teknikprogrammet, där cirka 90 procent av kvinnorna och 75 procent av männen planerar att läsa vidare.

Av dem som läser samhällsvetenskapsprogrammet eller övriga högskoleförberedande program planerar runt 75 procent av eleverna att läsa vidare.

DIAGRAM 3

Planerar att börja läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren.
Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter kön och program.

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Studieintresset stort i Sydsverige

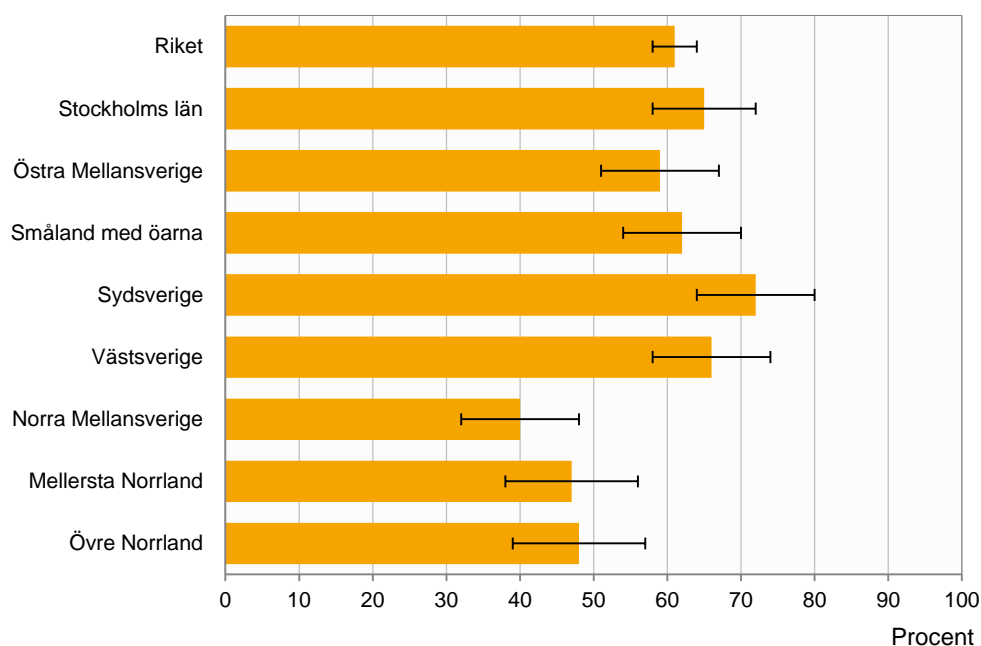
Det finns regionala skillnader i intresset för att läsa på universitet eller högskola. Underlaget är tyvärr för litet för att kunna delas upp efter län, utan här utgår vi ifrån åtta riksområden.

Bland dem som går på en gymnasieskola i Sydsverige är andelen som planerar att studera vidare omkring 70 procent, vilket kan jämföras med rikssnittet på cirka 60 procent. Andelen i Sydsverige ligger därmed signifikant högre än andelarna i Norra Mellansverige, Mellersta Norrland och Övre Norrland. I Norra Mellansverige är det runt 40 procent som planerar att läsa vidare och den regionen ligger därmed signifikant lägre än fem av de åtta riksområdena.

I Småland med öarna går det att se en förändring över tid. Läsåret 2013/14 var detta en av de regioner med lägst andel som planerade att läsa vidare, då det endast var omkring 45 procent. Läsåret 2015/16 har andelen med studieplaner ökat till cirka 60 procent. Den tydligaste ökningen står männen för, där andelen med studieplaner gått från runt 35 procent till omkring 60 procent.

DIAGRAM 4

**Planerar att börja läsa på universitet/högskola inom de närmaste tre åren.
Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter region (riksområde).**

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Regionala skillnader finns dock vad gäller den typ av program som eleverna läser på gymnasieskolan. I Sydsverige läser ungefär 65 procent av eleverna högskoleförberedande program medan det i Norra Mellansverige handlar om cirka 45 procent. Om hänsyn tas till typ av program blir de skillnader som går att se mellan regionerna i många fall mindre påtagliga och/eller ej längre signifikanta.

Det finns dock skillnader som kvarstår. Om vi enbart tittar på högskoleförberedande program ligger Sydsverige exempelvis fortfarande högre än Mellersta Norrland och Övre Norrland. Av eleverna på högskoleförberedande program i Sydsverige planerar omkring 90 procent att läsa vidare jämfört med runt 65 procent i Norrlandsregionerna.

Det går även att se att bland dem som läser ett yrkesprogram i Norra Mellansverige är det enbart cirka 15 procent som planerar att läsa vidare, vilket kan jämföras med riksnittet på omkring 30 procent.

Det framtida yrket är anledningen till studierna

De vanligaste orsakerna till varför eleverna vill läsa på universitet eller högskola är för att det krävs för det yrke de siktar på, att det gör att de kan få ett intressant jobb, att det gör dem mer attraktiva på arbetsmarknaden samt att de vill ha ett arbete med hög lön.

När eleverna ombeds ange den viktigaste orsaken till varför de vill läsa vidare svarar den största andelen, ungefär 30 procent, att det är för att det krävs för det yrke de siktar på. Det går att se skillnader mellan könen då det exempelvis är en större andel kvinnor än män som anser att den främsta anledningen är att yrket kräver det, medan en något större andel män än kvinnor anger att orsaken är att de vill ha ett arbete med hög lön.

En skillnad som går att se mellan utrikes födda elever och elever som är födda i Sverige är att det är vanligare bland dem som är födda i Sverige att de ännu inte vet vad de ska göra med sitt liv och tycker att de därför lika gärna kan läsa vidare. Cirka 25 procent av de inrikes födda eleverna anger att detta är en orsak till att studera vidare jämfört med runt 10 procent av de utrikes födda.

Det finns även skillnader mellan elever på yrkesprogram och elever på högskoleförberedande program. För båda grupperna är det vanligt att en anledning till att studera vidare är att det krävs för det yrke de siktar på. Andelen som svarar detta är dock större bland elever på yrkesprogram än bland dem på högskoleförberedande program.

Några orsaker som är vanligare bland eleverna på högskoleförberedande program än bland dem på yrkesprogram är att de vill ha ett arbete med hög lön, att det är roligt och intressant att studera samt att de vill uppleva studentlivet.

Lund och Göteborg fortfarande i topp

I de senaste tio årens undersökningar av gymnasieungdomars studieintresse har universiteten i Lund och Göteborg varit de populäraste svenska lärosätena. Så är fallet även läsåret 2015/16. Andra populära lärosäten är universiteten i Stockholm, Uppsala och Linköping, liksom Chalmers tekniska högskola och KTH. Bland de elever som planerar att läsa vidare är det dock ungefär var femte elev som vid besvarandet av enkäten ännu inte visste vilket universitet hon eller han ville studera vid.

Tabellen nedan visar de populäraste universiteten och högskolorna i de senaste fem undersökningsomgångarna. De skillnader som går att se mellan olika år och lärosäten är ofta för små för att vara statistiskt säkraställda. Mellan läsåren 2013/14 och 2015/16 går det dock att se en tendens till en liten nedgång av andelen som önskar studera vid KTH.

TABELL 1

De populäraste universiteten och högskolorna i Sverige. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåren 2007/08-2015/16. Procent

2007/08 Universitet/ högskola	2009/10 Universitet/ högskola	2011/12 Universitet/ högskola	2013/14 Universitet /högskola	2015/16 Universitet/ högskola					
Lund	12	Lund	12	Lund	11	Lund	12±2	Lund	10±2
Göteborg	11	Göteborg	8	Göteborg	9	Göteborg	9±2	Göteborg	8±2
Uppsala	7	Uppsala	7	Stockholm	8	Uppsala	8±2	Stockholm	7±2
Stockholm	6	Stockholm	6	Uppsala	7	Stockholm	6±2	Uppsala	6±1
Chalmers	5	Chalmers	5	KTH	5	KTH	5±1	Linköping	4±1
KTH	5	Linköping	4	Chalmers	4	Chalmers	5±1	Chalmers	4±1
Umeå	4	KTH	4	Linköping	4	Handels i Stockholm	4±2	KTH	3±1
Linköping	3	Umeå	3	Handels i Stockholm	3	Umeå	3±1	Umeå	3±1
Jönköping	2	Malmö	2	Umeå	3	Linköping	3±1	Malmö	3±1
Malmö	2	Jönköping	2	Malmö	2	Karolinska institutet	2±1	Karolinska institutet	2±1

Skattningarna är förknippade med viss osäkerhet. För läsåret 2013/14 och 2015/16 redovisas felmarginaler, vilka avser 95-procentiga konfidensintervall runt punkt-skattningen.

Bland de elever som besvarat enkäten finns vissa skillnader mellan kvinnor och män. De populäraste lärosätena för kvinnorna är universiteten i Göteborg, Lund, Stockholm och Uppsala. För männen är det universiteten i Lund och Stockholm, samt Chalmers och KTH. Vad gäller de tekniska högskolorna Chalmers och KTH vill omkring 10 procent av männen studera på något av dessa lärosäten jämfört med knappt 5 procent av kvinnorna. På Göteborgs universitet är det istället cirka 10 procent av kvinnorna och 5 procent av männen som vill studera.

Skillnader går även att se mellan elever som är födda i Sverige och elever som är utrikes födda. Bland dem som är födda i Sverige är det en större andel som vill studera på Lunds universitet än på Göteborgs universitet, medan det bland de utrikes födda är tvärtom. Det är även en större andel av de inrikes födda som vid besvarandet av enkäten ännu inte visste vilket universitet de ville studera på, än bland de utrikes födda.

Elever på högskoleförberedande program och elever på yrkesprogram har också lite olika preferenser vad gäller lärosäte. Bland eleverna på högskoleförberedande program vill omkring 10 procent studera på Chalmers eller KTH, medan eleverna på yrkesprogram inte i lika hög grad verkar vilja studera där. Även mellan de olika högskoleförberedande programmen finns det skillnader. Bland dem som läser teknikprogrammet är det ungefär 30 procent som vill läsa på Chalmers eller KTH jämfört med runt 15 procent bland elever på naturvetenskapsprogrammet. På de övriga högskoleförberedande programmen handlar det bara om enstaka procent som vill läsa där.

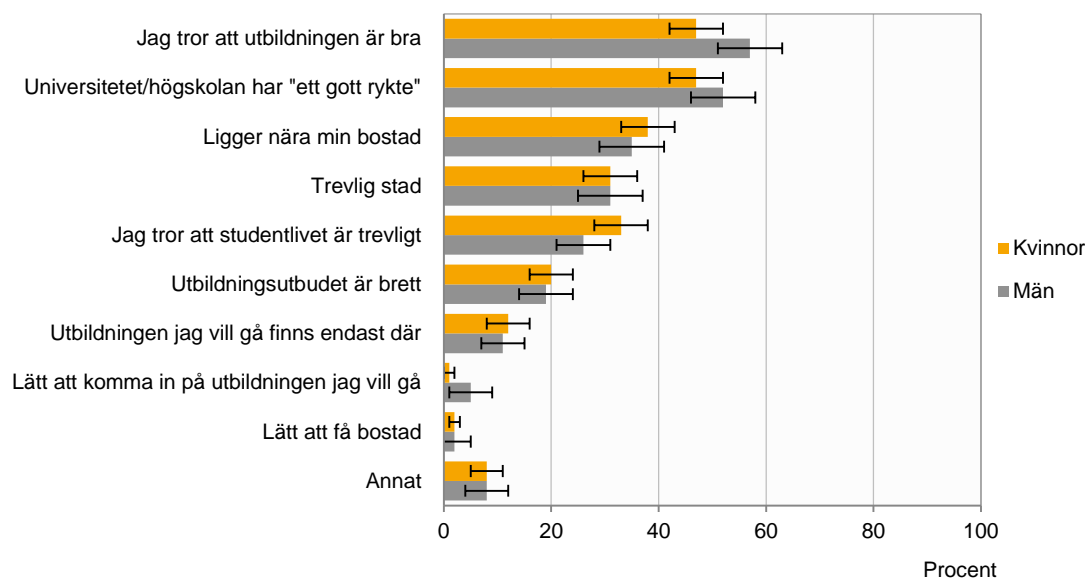
Ändå är det endast omkring 15 procent som anser att det är viktigare att läsa på ett visst universitet eller en viss högskola än att gå en viss utbildning. Ungefär 75 procent av eleverna anser att utbildningen är viktigare och 10 procent vet inte. Här går det dock att se en skillnad mellan utrikes födda elever och inrikes födda. Andelen som tycker att universitetet eller högskolan är viktigare än utbildningen är cirka 40 procent bland utrikes födda jämfört med runt 15 procent bland inrikes födda. Bland eleverna som är födda i Sverige är det omkring 80 procent som tycker att det är viktigare att gå en viss utbildning, medan det bland de utrikes födda handlar om ungefär hälften.

Närhet till bostad viktigare för kvinnor

I enkätundersökningen ingick en fråga om varför eleven ville studera vid önskat lärosäte och där kunde upp till tre anledningar anges. Ungefär hälften har angett att en anledning är att de tror att utbildningen är bra där respektive att universitetet/högskolan har ett gott rykte. Andra viktiga anledningar är att lärosätet ligger nära bostaden, att det ligger i en trevlig stad samt att man tror att studentlivet är trevligt.

DIAGRAM 5

Anledningar till att vilja studera vid ett specifikt lärosäte. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter kön

I enkäten var det möjligt för eleverna att svara upp till tre svarsalternativ och därför summerar inte andelarna i diagrammet ovan till 100 procent. Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Även om skillnaden inte är signifikant finns det i diagrammet ovan en antydning till att närheten till lärosätet från bostaden har lite större betydelse för kvinnor än vad det har för män. Detta blir tydligare när individerna sedan ombeds att ange den främsta anledningen till varför de vill studera vid önskat lärosäte. Omkring 20 procent av kvinnorna anser att den främsta anledningen är just att det ligger nära bostaden jämfört med cirka 10 procent av männen.

Att avståndet mellan lärosätet och bostaden kan vara en viktig aspekt går även att se i valet av lärosäte eleverna vill studera vid utifrån vilken region elevernas gymnasieskola ligger i. Av de elever som går på en gymnasieskola i Sydsverige vill ungefär 30 procent studera vid Lunds universitet och 10 procent på Malmö högskola, vilket i båda fallen är högre än riksnittet för respektive lärosäte.

Universitetets rykte och utbildningens kvalitet viktigast för elever på naturvetenskaps- och teknikprogrammet

En skillnad finns mellan de elever som läser högskoleförberedande program och de som läser yrkesprogram på så vis att cirka 20 procent av eleverna på högskoleförberedande program har angett ett brett utbildningsutbud som en anledning till valet av lärosäte, medan motsvarande andel för eleverna på yrkesprogram är omkring 10 procent.

Skillnader går även att se mellan de olika högskoleförberedande programmen. Andelen som angett att en anledning är att de tror att utbildningen är bra på det valda lärosätet är bland elever på samhällsvetenskapsprogrammet ungefär 50 procent jämfört med runt 60 procent för dem som läser naturvetenskaps- eller teknikprogrammet. Universitetets rykte är också i högre grad en anledning för dem som läser naturvetenskaps- eller teknikprogrammet än det är för eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet.

Kvinnor väljer samhällsvetenskap och män teknik

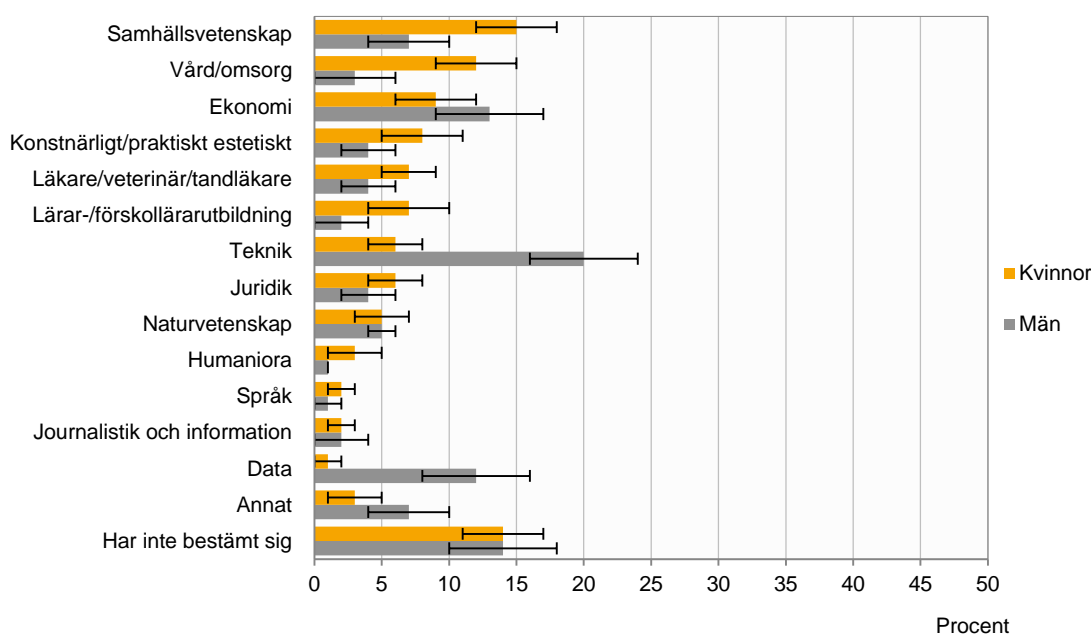
Bland de elever som svarat att de planerar att läsa vidare på universitet eller högskola är de ämnesområden som kvinnor i första hand vill studera samhällsvetenskap samt vård och omsorg. För män är det teknik, ekonomi och data som är de mest populära ämnesområdena.

Av männen är det omkring 20 procent som vill studera teknik, medan det för kvinnorna endast handlar om runt 5 procent. Även data är det betydligt mer män än kvinnor som vill studera. Situationen är den omvända vad gäller samhällsvetenskap samt vård och omsorg. Medan cirka 15 procent av kvinnorna vill studera samhällsvetenskap och 10 procent vård och omsorg är motsvarande andelar bland männen i båda fallen enbart omkring 5 procent. Det finns även en tendens till att en större andel kvinnor än män vill gå lärar- eller förskolläraryrket.

Både bland kvinnor och män är det omkring 15 procent som vid besvarandet av enkäten ännu inte bestämt sig för ett ämnesområde. Men av dem som bestämt sig är de flesta mycket eller ganska säkra på att det är detta de i första hand vill studera. Kvinnor är dock i högre grad än män osäkra på sitt val. Medan cirka 15 procent av kvinnorna inte alls känner sig säkra på sitt ämnesval är det bara runt 5 procent av männen som inte gör det.

DIAGRAM 6

Önskat ämnesområde i första hand. Elever i gymnasieskolans årskurs 3
läsåret 2015/16 efter kön

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Skillnader finns mellan utrikes födda elever och de som är födda i Sverige. Bland de utrikes födda är det vanligare att vilja studera till läkare/veterinär/tandläkare eller läsa vård och omsorg än det är bland inrikes födda elever. Omkring 35 procent av de utrikes födda vill läsa något av dessa ämnen, medan det handlar om runt 10 procent bland de inrikes födda.

Bland de elever som är födda i Sverige är det istället en större andel som vill studera teknik, data samt lärar- och förskolläraryrkesutbildning än det är bland de utrikes födda. Det är även vanligare bland elever som är födda i Sverige att inte ha bestämt sig för vad de vill läsa än det är bland elever födda utomlands, cirka 15 procent jämfört med omkring 5 procent.

Elever på teknikprogrammet säkra på sitt ämnesval

Om hänsyn tas till typ av gymnasieprogram är det vanligast bland elever på högskoleförberedande program att ännu inte ha bestämt sig för vad man vill studera. Medan bara cirka 5 procent av eleverna på yrkesprogram inte har bestämt sig handlar det om runt 15 procent på högskoleförberedande program.

Det går dock att se skillnader mellan de olika högskoleförberedande programmen. Bland elever på naturvetenskaps- eller samhällsvetenskapsprogrammet är det ungefär 20 procent som ännu inte vet vad de vill studera, medan det på teknikprogrammet enbart handlar om cirka 10 procent. Även vad gäller hur säkra de som väl har bestämt sig är på sitt val av ämnesområde utmärker sig de som läser tekniskt program. Ungefär hälften av dem är mycket säkra på sitt ämnesval, medan andelen på naturvetenskaps- eller samhällsvetenskapsprogrammet ligger runt 40 procent.

Av de elever som läser teknikprogrammet på gymnasieskolan vill omkring hälften studera teknik även på universitet/högskola. Det går inte att se någon direkt skillnad mellan könen. Det går det däremot att göra vad gäller dem som läser teknikprogrammet och som vill studera data. Ungefär 10 procent av kvinnorna och 25 procent av männen vill läsa data.

Av eleverna på naturvetenskapsprogrammet vill omkring 20 procent av både kvinnor och män fortsätta att studera naturvetenskap, vilket kan jämföras med enstaka procent på övriga gymnasieprogram. Även att studera till läkare/veterinär/tandläkare är mer populärt på naturvetenskapsprogrammet än på övriga program. Detta skiljer sig dock mellan könen, då det på naturvetenskapsprogrammet är cirka 25 procent av kvinnorna och 10 procent av männen som vill läsa till läkare/veterinär/tandläkare. Situationen är den omvända vad gäller teknik, vilket ungefär 25 procent av männen och 10 procent av kvinnorna vill studera.

Bland elever på samhällsvetenskapsprogrammet vill runt 30 procent fortsätta att läsa ett samhällsvetenskapligt ämne på universitet/högskola. Vad gäller elever på övriga högskoleförberedande program är andelen som vill studera ekonomi respektive ett konstnärligt/praktiskt estetiskt ämne större bland dessa elever än bland elever på andra gymnasieprogram.

Vård och omsorg är mer populärt bland elever på yrkesprogram än bland dem på högskoleförberedande program. Av eleverna på yrkesprogram vill omkring 30 procent läsa vård och omsorg jämfört med strax under fem procent av eleverna på de högskoleförberedande programmen.

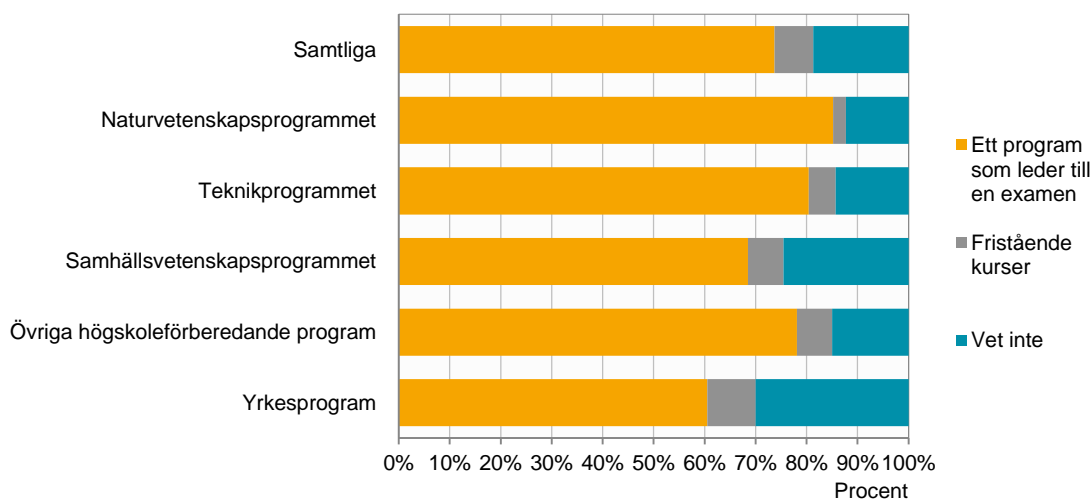
Program mer populärt än fristående kurser

Av de kvinnor och män som planerar att läsa vidare på universitet eller högskola inom de närmaste tre åren vill omkring 75 procent läsa ett program som leder till en examen. Ungefär 10 procent av eleverna vill läsa fristående kurser och av dem vill majoriteten läsa kurser som leder till en examen. Cirka 20 procent av eleverna visste vid besvarandet av enkäten ännu inte om de ville läsa program eller kurser.

Andelen elever som vill läsa ett program är större på högskoleförberedande gymnasieprogram än på yrkesprogram, omkring 75 procent jämfört med runt 60 procent. Det finns även skillnader mellan de olika högskoleförberedande programmen. Ungefär 85 procent av eleverna på naturvetenskaps- eller teknikprogrammet vill läsa program, vilket kan jämföras med cirka 70 procent på samhällsvetenskapsprogrammet. Andelen som vill läsa fristående kurser är istället större på samhällsvetenskapsprogrammet än på naturvetenskapsprogrammet och det är på samhällsvetenskapsprogrammet även vanligare att inte veta om man vill läsa program eller kurser.

DIAGRAM 7

Upplägg av högskolestudier. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter program.

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginaler finns publicerade på SCB:s webbplats.

Av de elever som vill läsa ett program som leder till en examen är andelen som önskar läsa ett program som leder till en generell examen ungefär lika stor som andelen som vill läsa ett program som leder till en yrkesexamen. Detta gäller både för män och för kvinnor. Det går dock att se en skillnad mellan utrikes födda kvinnor och kvinnor födda i Sverige, då det är en större andel av de utrikes födda kvinnorna som siktar på en generell examen än av kvinnorna födda i Sverige.

Andelen som vill läsa ett program som leder till en yrkesexamen är större bland dem som läser ett yrkesprogram på gymnasieskolan än bland dem som läser ett högskoleförberedande program. Av eleverna på yrkesprogram som vill läsa ett program på universitet eller högskola är det ungefär 65 procent som är intresserade av en yrkesexamen och 20 procent av en generell examen. Bland eleverna på högskoleförberedande program siktar omkring 40 procent av eleverna som vill läsa program på en yrkesexamen och ungefär lika många på en generell examen.

Bland eleverna på naturvetenskapsprogrammet går det att se en skillnad mellan könen, då ungefär hälften av kvinnorna siktar på en yrkesexamen, medan det är runt 40 procent av männen. Männen på naturvetenskapsprogrammet skiljer sig därmed även från männen på teknikprogrammet där cirka 55 procent är intresserade av en yrkesexamen.

Nästan hälften på naturvetenskapligt program planerar att studera fem år eller mer

Det går att se skillnader mellan elever på yrkesprogram och elever på högskoleförberedande program vad gäller hur många år man planerar att studera på universitet/högskola. Bland eleverna på yrkesprogram är det omkring 35 procent som planerar att studera tre år, vilket kan jämföras med runt 20 procent bland eleverna på högskoleförberedande program. Det är bara cirka 5 procent av eleverna på yrkesprogram som planerar att studera fem år eller mer jämfört med ungefär 25 procent bland eleverna på högskoleförberedande program.

Här går det även att se skillnader mellan de högskoleförberedande programmen. Bland eleverna på naturvetenskapsprogrammet är det omkring 45 procent som planerar att läsa fem år eller mer, medan det handlar om runt 35 procent av dem på tekniskt program och cirka 15 procent av dem på övriga högskoleförberedande program.

Hälften intresserade av utlandsstudier

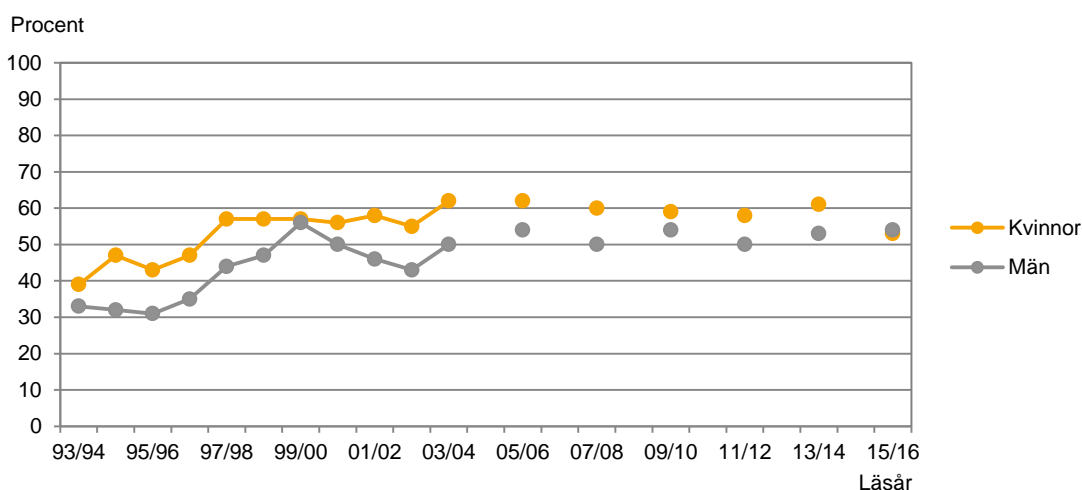
Ungefär hälften av de kvinnor och män som planerar att läsa vidare på universitet/högskola inom de närmaste tre åren är intresserade av att genomföra en del av utbildningen utomlands. Omkring 20 procent är inte intresserade av detta och resterande vet inte.

Intresset för att genomföra en del av utbildningen utomlands är större bland dem som läser högskoleförberedande program än bland dem som läser yrkesprogram. Bland eleverna på högskoleförberedande program är cirka 60 procent intresserade av att genomföra en del av högskolestudierna utomlands, medan det handlar om runt 40 procent bland eleverna på yrkesprogram. Det finns även skillnader mellan olika gymnasieprogram. Exempelvis är eleverna på naturvetenskapsprogrammet mer intresserade av att genomföra en del av högskolestudierna utomlands än vad eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet är.

Diagrammet nedan visar hur intresset för att genomföra en del av studierna utomlands har förändrats över tid. För en stor del av de tidigare läsåren går det att se en antydning till skillnad mellan kvinnor och män, även om den skillnaden inte alltid varit statistiskt säkerställd. För läsåret 2015/16 går det inte att se någon sådan antydning till skillnad, utan de båda punkterna i diagrammet nedan överlappar.

DIAGRAM 8

Intresse för att genomföra en del av studierna utomlands. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåren 1993/94–2015/16 efter kön och läsår.

Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginaler för läsåren 2013/14 och 2015/16 finns publicerade på SCB:s webbplats. Undersökningen genomförs numera vartannat år. Därför saknas skattningar för vissa år.

Omkring hälften av eleverna med studieplaner skulle om de inte kom in i Sverige kunna tänka sig att läsa hela utbildningen utomlands istället. Cirka 25 procent skulle inte det och ungefär lika många vet inte. Runt 5 procent planerar redan att läsa hela utbildningen utomlands.

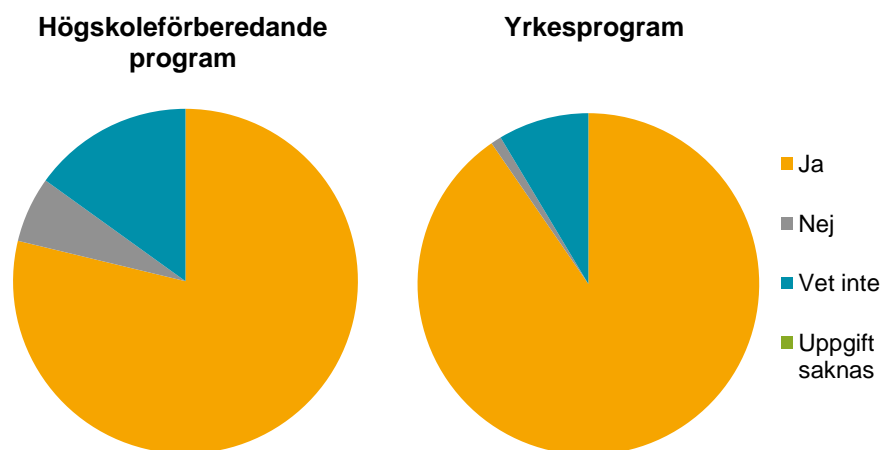
9 av 10 på yrkesprogram kan tänka sig att kombinera studier med arbete

Ungefär 80 procent av kvinnorna och männen i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 som planerar att läsa vidare kan tänka sig att kombinera högskolestudierna med arbete. Cirka 5 procent kan inte tänka sig det och 15 procent vet inte. Läsåret 2011/12 var det omkring 75 procent som kunde tänka sig att kombinera högskolestudierna med arbete och en liten ökning verkar således ha skett. Andelen som inte kunde tänka sig detta var ungefär densamma 2011/12 som 2015/16, medan andelen som inte visste har minskat.

Att kunna tänka sig att kombinera studier med arbete är läsåret 2015/16 vanligare bland elever på yrkesprogram än bland dem på högskoleförberedande program. Bland eleverna på yrkesprogram är det ungefär 90 procent som kan tänka sig det jämfört med cirka 80 procent på högskoleförberedande program. Det skiljer sig dock mellan gymnasieprogrammen och på naturvetenskapsprogrammet handlar det om runt 70 procent.

DIAGRAM 9 OCH 10

Intresse för att kombinera högskolestudierna med arbete. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter typ av gymnasieprogram. Procent.

Skattningarna i diagrammen är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginaler finns publicerade på SCB:s webbplats.

Omkring 70 procent av de elever som planerar att studera vidare är intresserade av heltidsstudier, medan cirka 10 procent vill läsa på deltid och runt 20 procent inte vet. Att inte veta är vanligare bland inrikes födda än bland utrikes födda, då det handlar om ungefär 25 procent jämfört med omkring 10 procent. De som läser naturvetenskaps- eller teknikprogrammet vill i högre grad läsa på heltid än de som läser ett annat gymnasieprogram.

En anledning till att vilja läsa på deltid kan förstås vara att man planerar att arbeta vid sidan om studierna. Bland de elever som angett att de kan tänka sig att arbeta vid sidan om studierna är det också vanligare att vilja läsa på deltid, medan de som inte kan tänka sig att arbeta inte verkar vara lika intresserade av deltidstudier.

Även ämnet eller utbildningen man önskar läsa kan förstås ha betydelse för möjligheterna att läsa på heltid eller deltid och som beskrivits tidigare finns skillnader mellan de olika gymnasieprogrammen gällande vilka ämnesområden som är populärast.

Andelen som vill läsa på heltid är större bland dem som önskar läsa till läkare/veterinär/tandläkare än bland dem som vill studera vård/omsorg, journalistik och information, data eller teknik. Av dem som önskar läsa vård/omsorg vill ungefär hälften läsa på heltid. Det kan jämföras med runt 85 procent bland dem som vill läsa till läkare/veterinär/tandläkare eller studera naturvetenskap, två ämnesområden som är särskilt populära bland dem som läser naturvetenskapsprogrammet.

Om hänsyn tas till vilket ämnesområde eleverna önskar läsa går det som väntat även att se att andelen som kan tänka sig att arbeta vid sidan om studierna är lägre bland dem som vill läsa till läkare/veterinär/tandläkare än exempelvis bland dem som vill läsa lärar-/förskolläraryt utbildning.

Av dem som vill studera på heltid planerar omkring 55 procent att söka både studielån och bidrag från CSN för studierna. Cirka 35 procent planerar att bara söka bidrag. Bland dem som vill läsa på deltid planerar istället ungefär 55 procent att bara söka bidrag och 30 procent att söka både lån och bidrag.

Hälften på yrkesprogram kan tänka sig distansstudier

Även vad gäller inställningen till att läsa på universitet eller högskola på distans finns skillnader mellan elever som läser yrkesprogram och de som läser högskoleförberedande program. Medan omkring hälften av eleverna på yrkesprogram kan tänka sig att läsa på distans handlar det om ungefär 35 procent av eleverna på högskoleförberedande program.

Andelen som inte kan tänka sig att läsa på distans är istället högre på högskoleförberedande program än på yrkesprogram. Den största andelen som inte kan tänka sig distansstudier finns på naturvetenskapsprogrammet, där det handlar om runt hälften av eleverna. Det kan jämföras med cirka 35 procent på övriga högskoleförberedande program. Andelen män som inte kan tänka sig distansstudier är på naturvetenskapsprogrammet större än andelen kvinnor. Då alla utbildningar inte erbjuds på distans skulle skillnader i vad man önskar läsa förstås kunna vara av betydelse även här.

Inställningen till distansstudier skiljer sig ibland också mellan olika regioner. I exempelvis Stockholm är det omkring 25 procent som kan tänka sig att studera på distans, medan det i Västsverige, Norra Mellansverige och Mellersta Norrland handlar om ungefär hälften. Dessa skillnader kvarstår även om vi enbart tittar på de elever som läser högskoleförberedande program.

De utan studieplaner vill arbeta istället

Omkring 15 procent av kvinnorna och 30 procent av männen har inga planer att påbörja högskolestudier inom de närmaste tre åren. I enkäten var det möjligt att uppge flera anledningar till varför man inte planerade detta och för majoriteten av eleverna, runt 75 procent, är en anledning att de vill arbeta istället. För omkring hälften är en orsak att de är skoltrötta.

Att vilja arbeta är en ungefär lika vanlig orsak bland kvinnor som bland män. Det är däremot en större andel kvinnor än män som svarar att en orsak är att de ska gå en annan utbildning istället, t.ex. komvux, folkhögskola eller YH, eller att de ännu inte vet vad de vill göra med sitt liv.

En större andel av eleverna som är födda i Sverige än av de utrikes födda eleverna uppger att de inte planerar att studera vidare för att de vill arbeta, att det inte krävs någon högskoleutbildning för det de vill arbeta med, att de är skoltrötta eller att det är tråkigt att studera. Det är istället vanligare bland de utrikes födda än bland de inrikes födda med utbildningsrelaterade orsaker, såsom att de vill läsa på universitet i framtiden men inte inom de närmaste tre åren eller att de ska gå en annan utbildning.

I diagrammet på nästa sida går det att se skillnader mellan de elever som läser högskoleförberedande program och de som läser yrkesprogram vad gäller varför man inte planerar att studera vidare inom de närmaste tre åren.

Bland elever på högskoleförberedande program är det exempelvis omkring 35 procent som anger att en anledning är att de vill läsa på universitet/högskola någon gång i framtiden, men inte inom de närmaste tre åren. Det kan jämföras med cirka 10 procent av eleverna på yrkesprogram. Bland eleverna på högskoleförberedande program finns dock här en skillnad mellan könen, då det handlar om ungefär 50 procent av kvinnorna som svarat detta och endast runt 20 procent av männen.

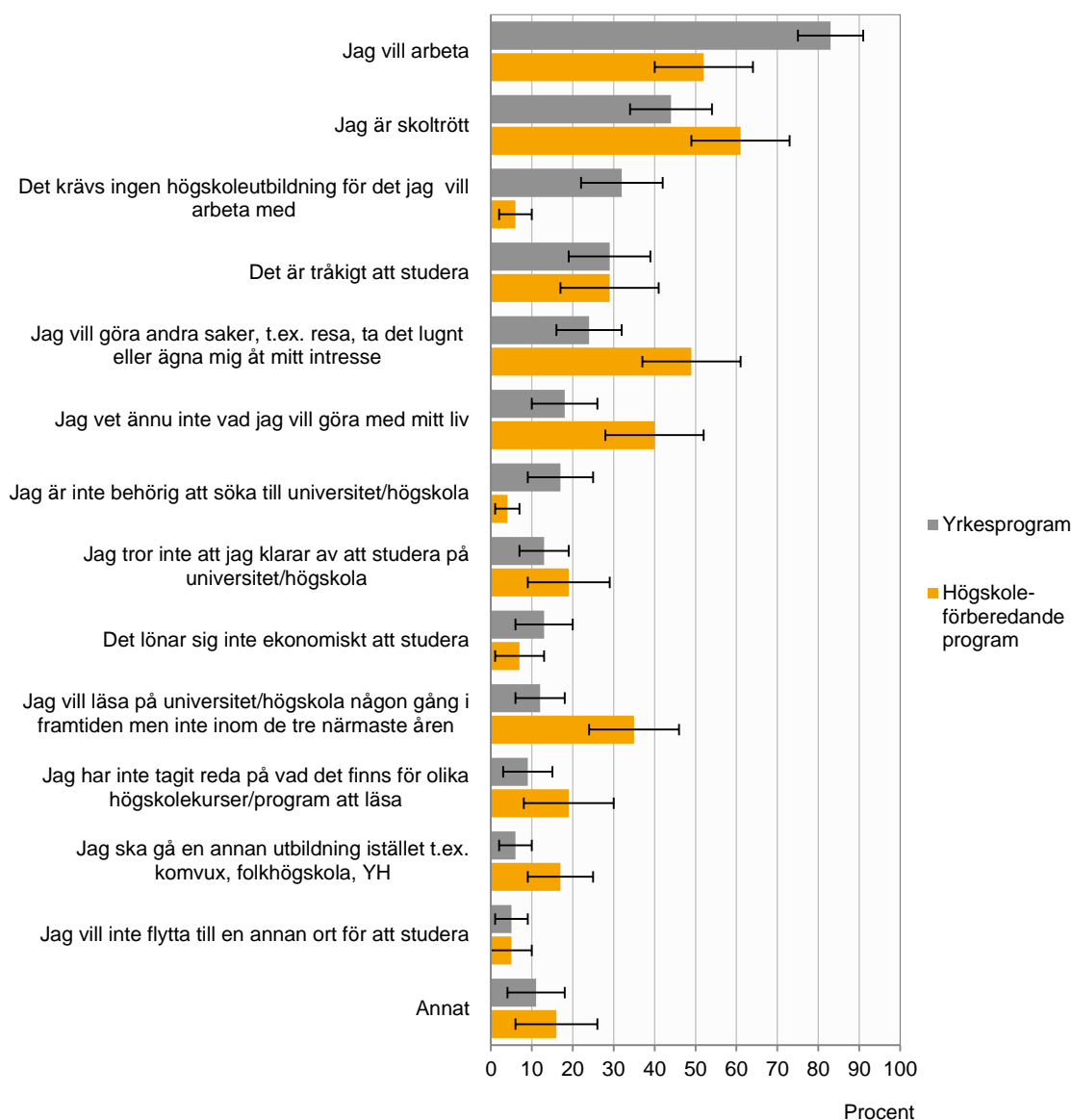
Två andra orsaker som är vanligare bland elever på högskoleförberedande program än bland elever på yrkesprogram är att de vill göra andra saker, t.ex. resa, ta det lugnt eller ägna sig åt sitt intresse, samt att de ännu inte vet vad de vill göra med sitt liv.

Bland elever på yrkesprogram är det istället omkring 85 procent som inte planerar att studera vidare för att de vill arbeta istället jämfört med ungefär hälften på högskoleförberedande program. När eleverna ombeds uppge den viktigaste orsaken anger omkring hälften av eleverna på yrkesprogram att det är att de vill arbeta istället, medan det för eleverna på högskoleförberedande program endast är cirka 15 procent. Det är även en större andel på yrkesprogram som anger att en anledning är att det inte krävs någon högskoleutbildning för det de vill arbeta med.

Bland dem som läser yrkesprogram uppger ungefär var sjätte elev att en anledning till att de inte planerar att studera vidare är att de inte är behöriga att söka till universitet/högskola. För elever på yrkesprogram ingick även en fråga om man blivit erbjuden att läsa in de kurser som behövs för att få grundläggande behörighet till högskolestudier. Omkring 85 procent svarar att de blivit erbjudna detta och 10 procent att de inte blivit det.

DIAGRAM 11

Anledningar till att inte studera vidare på universitet/högskola inom de tre närmaste åren. Elever i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 efter typ av gymnasieprogram.

I enkäten var det möjligt för eleverna att ange flera svarsalternativ och därför summerar inte andelarna i diagrammet ovan till 100 procent. Skattningarna i diagrammet är förknippade med viss osäkerhet. Felmarginalerna avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen.

Med facit i hand

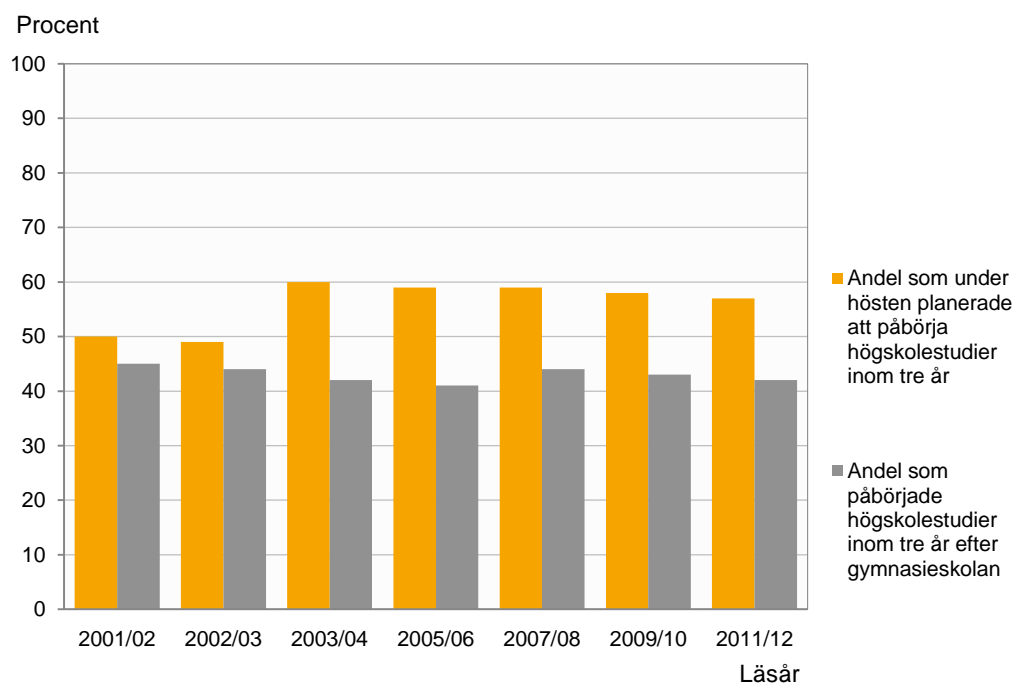
Ungefär 60 procent av eleverna i gymnasieskolans årskurs 3 läsåret 2015/16 har planer att påbörja en högre utbildning vid universitet eller högskola inom de närmaste tre åren. Vi har också kunnat se att studieintresset har varit ungefär detsamma de senaste tio åren. Men börjar verkligen sex av tio elever studera vid universitet eller högskola inom tre år?

Med hjälp av den registerbaserade statistiken över universitets- och högskolestuderande kan vi undersöka hur stor andel av de elever som slutfört gymnasieskolan med slutbetyg eller motsvarande som faktiskt påbörjar studier på universitet/högskola. Även om populationen därmed skiljer sig från den population som ingår i enkätundersökningarna om gymnasieungdomars studieintresse kan vi ändå via en jämförelse få en viss uppfattning om hur det ser ut.

När eleverna i gymnasieskolans årskurs 3 hösten 2003 besvarade enkäten angav även då omkring 60 procent att de hade planer att påbörja en högre utbildning inom tre år. Med facit i hand började 42 procent av alla avgångna gymnasieelever det läsåret att studera på universitet/högskola inom de nästföljande tre åren. Även bland eleverna som avslutade gymnasieskolan år 2012 påbörjade 42 procent högskolestudier.

DIAGRAM 12

Andel elever som enligt enkäten Gymnasieungdomars studieintresse planerade att påbörja högskolestudier inom tre år samt total andel av alla gymnasieavgångna med slutbetyg eller motsvarande som påbörjade högskolestudier tre år efter gymnasieskolan. Läsåren 2001/02–2015/16.

Observera att undersökningen numera genomförs vartannat år. Därför saknas siffror i diagrammet för vissa år i diagrammet ovan.

Hösten 2015 gjordes även en registeruppföljning av de individer som ingick i den enkätundersökning om gymnasieungdomars studieintresse som genomfördes hösten 2011. Där undersöktes bland annat hur många som påbörjat studier på universitet/högskola under åren 2012–2014. På så vis undersöktes här de tre åren efter att man besvarat enkäten och inte som i statistiken ovan efter man avslutat gymnasieskolan.

Totalt var det drygt 35 procent av eleverna i gymnasieskolans årskurs 3 hösten 2011 som registrerade sig på minst en högskolekurs under åren 2012–2014. Majoriteten av de registrerade hade redan i gymnasieskolan haft planer på att läsa vidare, men långtifrån alla med studieplaner förverkligade dem. Av dem med studieplaner var det strax över 55 procent som registrerade sig på minst en högskolekurs. För dem som i gymnasieskolan inte visste om de skulle läsa vidare handlade det om runt 15 procent och bland dem utan studieplaner var det omkring 5 procent som ändå registrerade sig.

Om undersökningen

Statistiska centralbyrån (SCB) har genomfört enkätundersökningar om gymnasieungdomars studieintresse sedan läsåret 1992/93. Syftet med undersökningen är att belysa hur stort intresset är bland elever i gymnasieskolans avgångsklasser för att börja läsa på universitet/högskola och hur det förändras över tid. Fram till läsåret 2003/04 genomfördes undersökningen varje år. Därefter har den genomförts vartannat år.

I denna rapport redovisas resultat från den senaste undersökningen, som genomfördes under hösten 2015. I 2015 års undersökning ingick 4 996 elever i urvalet och svarsandelen, med hänsyn tagen till urvalets design, var 46 procent. Statistiken samlades in under oktober–december 2015 via post- och webbenkät. SCB har formulerat frågorna i undersökningen i samråd med statistikanvändarna.

Undersökningens rampopulation utgjordes av personer i årskurs 2 på gymnasieskolan läsåret 2014/15. När statistiken framställdes efter att insamlingen var avslutad fanns Skolverkets elevregister över elever i årskurs 3 läsåret 2015/16 att tillgå och det nyttjades för att korrigera för täckningsbrister. Att registret över elever i årskurs 2 användes som rampopulation beror på att registret över elever i årskurs 3 inte fanns färdigt när urvalet i denna undersökning togs fram.

Definitioner och förklaringar

Född i Sverige/utrikesfödd: Från registret över totalbefolkningen med aktualitet 2015-06-30 hämtades uppgift om födelseland, vilken ligger till grund för indelningen födda i Sverige/utrikes födda.

Region (riksområde): Från Skolverkets elevregister läsåret 2015/16 hämtades uppgift om län, vilken ligger till grund för indelningen i riksområden enligt NUTS. Detta är en regional indelning som används inom EU för statistikredovisning. Indelningen i riksområden ser ut på följande vis:

Stockholms län	Stockholms län
Östra Mellansverige	Uppsala län
	Södermanlands län
	Östergötlands län
	Örebro län
	Västmanlands län
Småland och öarna	Jönköpings län
	Kronobergs län
	Kalmar län
	Gotlands län
Sydsverige	Blekinge län
	Skåne län
Västsverige	Hallands län
	Västra Götalands län
Norra Mellansverige	Värmlands län
	Dalarnas län
	Gävleborgs län
Mellersta Norrland	Västernorrlands län
	Jämtlands län
Övre Norrland	Västerbottens län
	Norrbottnens län

Från Skolverkets elevregister hämtades även uppgift om gymnasieprogram, vilken ligger till grund för följande redovisningsvariabler:

Typ av program: Gymnasieprogram grupperas i högskoleförberedande program, yrkesprogram samt introduktionsprogram. När resultat baserade på indelningen i typ av program ingår i denna rapport är det dock enbart grupperna högskoleförberedande program samt yrkesprogram som presenteras.

I högskoleförberedande program ingår: Estetiska programmet, Ekonomiprogrammet, Humanistiska programmet, International Baccalaureate, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet.

I yrkesprogram ingår: Barn- och fritidsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet, El- och energiprogrammet, Fordons- och transportprogrammet, Handels och administrationsprogrammet, Hantverksprogrammet, Hotell- och turismprogrammet, Industritekniska programmet, Naturbruksprogrammet, Restaurang- och livsmedelsprogrammet, Rikskryterande utbildningar med egna examensmål, VVS- och fastighetsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet.

Gymnasieprogram: Gymnasieprogram grupperas i Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet, övriga högskoleförberedande program, yrkesprogram samt Introduktionsprogrammet. När resultat baserade på indelningen gymnasieprogram ingår i denna rapport är det dock enbart grupperna Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet, Teknikprogrammet, övriga högskoleförberedande program samt yrkesprogram som presenteras.

I övriga högskoleförberedande program ingår: Estetiska programmet, Ekonomiprogrammet, Humanistiska programmet och International Baccalaureate.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken i denna undersökning är beräknad utifrån de svarande i ett urval. I och med att statistiken är baserad på ett urval är de skattningar som presenteras i rapporten förknippade med en viss osäkerhet. Denna osäkerhet kan skattas. Skattningar av osäkerheten presenteras i vissa av rapportens diagram och tabeller i form av felmarginaler, vilka avser 95-procentiga konfidensintervall runt punktskattningen. Skattningar finns även publicerade separat på SCB:s webbplats.

Bortfallet, som med hänsyn tagen till urvalets design var 54 procent, kan ha en snedvridande effekt på skattningarna. Det inträffar om bortfallet avviker från de svarande med avseende på det som ska undersökas. I syfte att minska bortfallets snedvridande effekter på skattningarna användes en kalibreringsestimator. I korthet består tekniken i att utnyttja registervariabler (hjälpvariabler) till att kompensera underrepresenterade grupper.

Vill du veta mer om undersökningen?

Mer information om undersökningen, dess kvalitet och resultat samt om den verkliga övergången från gymnasieskolan till högskolan finns på SCB:s webbplats: www.scb.se/uf051

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Statistics service, phone +46 8 506 948 01